



Schaken op de basisschool

Werkboek 1, les 13: verbeteren van ruimtelijk inzicht (1)

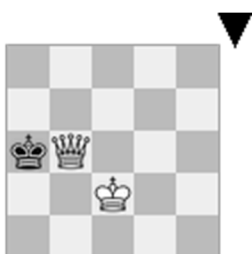
Extra spullen

-

Voor de trainer

In les 15 leren de kinderen wat schaakmat is.

Mat is heel lastig voor beginnende schakers. Voor het eerst moet je ruimtelijk inzicht tonen: je moet niet alleen de Koning aanvallen, maar je moet ook de vluchtvelden beheersen rondom de Koning.



In deze stelling zien kinderen meestal snel dat de witte Dame de zwarte Koning aanvalt, maar vaak niet dat die Dame ook alle velden nabij de Koning controleert.

Voordat we daarom met schaakmat aan de slag gaan, gaan we in lessen 13 en 14 oefenen om het ruimtelijke inzicht te vergroten.

0-5 Opening

Open gezamenlijk met een schaakvraag.

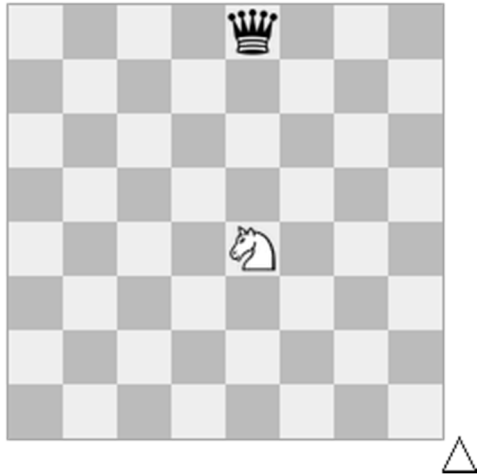
Indien nodig refereer je aan de afspraken.

5-20 Instructie ruimtelijk inzicht

We vallen de kinderen niet lastig met het moeilijke begrip ruimtelijk inzicht. Wel gaan we gezamenlijk een spel doen, om het te oefenen.

Speel op het demobord het spel Het Paard is ontsnapt (*spel 23*)

<http://schakenopdebasisschool.nl/schaakspelletjes/spel-023-het-paard-is-ontsnapt/>. De eerste keer speelt de trainer met de Dame (de boswachter). De kinderen spelen met het Paard.

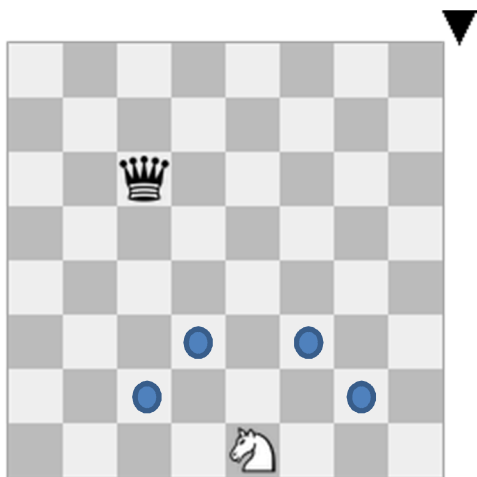


Wit aan zet

Probeer met zwart zo snel mogelijk het Paard te vangen. Dat kan heel snel: in 4 zetten.

V: Hoe komt het dat ik het Paard zo snel heb gevangen?

A: Ik heb steeds goed gekeken naar de velden waar het Paard naartoe kan. Met de Dame heb ik die velden zoveel mogelijk afgepakt. Uiteindelijk moest het Paard naar de rand. Daar heeft het Paard zo weinig velden, dat ik het makkelijk kon vangen.



Zwart aan zet

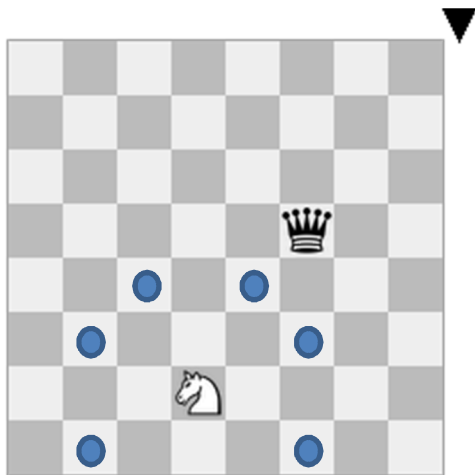
V: Naar welke velden kan het Paard?

A: *Markeer deze velden met magneten.*

V: Zien jullie nu een veld voor de Dame, waar de Dame in 1 keer alle velden van het Paard afpakt?

A: Vanaf e4 dekt de Dame alle velden. Het Paard is gevangen. Na de volgende zet wint zwart het Paard. *Laat dat zien.*

Zien jullie ook hoe sterk de Dame is? (Girl power!) De Dame kijkt niet alleen naar het Paard, maar ook naar heel veel velden rondom het Paard. Het Paard heeft geen kans om uit de handen van de Dame te blijven.



Nog een voorbeeld. Maar nu iets moeilijker.

V: Naar welke velden kan het Paard?

A: *Markeer deze velden met magneten.*

V: Zien jullie nu een veld voor de Dame, waar de Dame in 1 keer alle velden van het Paard afpakt?

A: Vanaf d3 dekt de Dame alle velden. Het Paard is gevangen. Na de volgende zet wint zwart het Paard. *Laat dat zien.*

Speel nog een keer het spel Het Paard is ontsnapt. Nu spelen de kinderen met de Dame.

20-35 Werkboek

Vandaag maken we de volgende opdracht:

- Les 13: opdracht 1.

Deze opdracht oefent precies wat we in de instructie hebben gedaan. De Dame kan in 1 zet het Paard vangen. Laat de kinderen steeds eerst een stip zetten op de velden waar het Paard naartoe kan.

35-55 Spelletjes

Uitspeelstellingen: Stukken vangen

We gaan stukken vangen. Zie het werkboek *Les 13 en 14*. Deze opdracht zit tussen de lessen 13 en 14.

De trainer speelt simultaan tegen de kinderen. Begin met de stelling van Level 1. De kinderen moeten steeds het eenzame stuk vangen. Lukt dat snel genoeg (naar het oordeel van de trainer), dan krijgen ze een dikke krul in het werkboek en mogen ze naar het volgende level.

Speel simultaan tegen maximaal 6 kinderen. Heb je meer kinderen in je trainingsgroep, vraag dan hulp (een sterkere jeugdschaker) of laat de kinderen de stellingen tegen elkaar spelen.

Deze week proberen we de eerste 3 levels af te ronden. Volgende week gaan we verder waar we zijn gebleven.

Er zijn 3 stellingen waarin de kinderen de Koning moeten vangen. Deze stellingen zijn dus een eerste kennismaking met schaakmat. Wat schaakmat precies is leren ze in les 15.

55-60 Opruimen, samenvatting, opdrachten voor thuis en afsluiten

Oefeningen voor thuis (optioneel):

- Afmaken opdracht 13.1.

Benadruk dat ze volgende week het werkboek weer moeten meenemen.

Toelichting opdrachten werkboek

Opdracht 13.1: Vang het Paard

Deze opdracht oefent precies wat we in de instructie hebben gedaan. De Dame kan in 1 zet het Paard vangen. Laat de kinderen steeds eerst een stip zetten op de velden waar het Paard naartoe kan.